

Riksdagen Uppteckningar vid EU-nämndens sammanträden 2024/25:29

SVERIGES
RIKSDAG

Fredagen den 4 april

---

§ 1 Utrikesfrågor – handel

Statsrådet Benjamin Dousa

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikesfrågor
den 21 november 2024

Återrapport från informellt ministerrådsmöte den 3–4 februari 2025

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikesfrågor den 7 april 2025

Anf. 1 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag förklarar EU-nämndens sammanträde öppnat och välkomnar statsrådet Benjamin Dousa med medarbetare.

Vi börjar med återrapporterna från mötet i rådet den 21 november och det informella ministerrådsmötet den 3–4 februari.

Anf. 2 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M):

Fru ordförande! Tack för möjligheten att komma till EU-nämnden och informera om det kommande mötet i utrikesrådet för handelsfrågor, FAC – handel, den 7 april!

Ni har fått rapporterna från FAC – handel den 21 november 2024 och informella FAC – handel, som var sammanslaget med det informella KKR-mötet som ägde rum i Warszawa den 3–4 februari 2025. Om ni önskar kan jag kort redogöra för vad som avhandlades; annars hänvisar jag till rapporterna.

Anf. 3 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi har ju fått rapporterna tillsända oss.

Då går vi in på information och samråd inför mötet i rådet den 7 april 2025.

Vi börjar med dagordningspunkt 3, Handelsförbindelserna med USA.

Anf. 4 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M):

Fru ordförande! Som första dagordningspunkt förväntas rådet diskutera den senaste utvecklingen i handelsrelationen med USA. Det sker mot bakgrund av den nya amerikanska administrationens handelspolitik och särskilt de tullar som nyligen införts.

Detta är en allvarlig och beklaglig situation. Vår utgångspunkt är att verka för ett starkt transatlantiskt samarbete och ett ökat handelsutbyte, men tyvärr är vi inte där just nu.

Den 2 april fick vi flera nya besked, som jag strax återkommer till. Jag vill bara först konstatera att en rad olika tullar sedan tidigare aviserats eller införts av USA. Detta inkluderar tullar mot Kanada, Mexiko och Kina.

Det kan konstateras att även svenska företag på den nordamerikanska marknaden påverkas. Det får direkt påverkan på deras leveranskedjor och förutsättningarna för produktion och försäljning.

USA har även beslutat om tullar på 25 procent inom specifika sektorer som stål och aluminium, i kraft sedan den 12 mars, liksom för fordon och fordonskomponenter, som aviserades träda i kraft redan i går.

Nu över till utvecklingen den här veckan. I förrgår meddelade president Trump att USA planerar att införa så kallade reciproka tullar. USA har nu aviserat en 10-procentig bastull på import från alla sina handelspartner.

För vissa länder är tullen dock högre – däribland länderna i EU, som enligt beskedet i förrgår kommer att möta en ny generell tull på 20 procent för all export till USA.

Andra länder har också fått sina generella tullsatser. Några länder, däribland Kina, har till och med fått högre tullar än de som EU kommer att möta medan andra har fått lägre.

Alla länder har alltså fått tullar på minst 10 procent. Dessa reciproka tullar grundar sig på USA:s ensidiga bedömningar av individuella handelspartner och vad man uppfattar som obalanser, handelshinder eller regelverk som ses som diskriminerande för amerikanska företag.

Den amerikanska administrationen har i tidigare uttalanden även aviserat att det kan införas ytterligare sektoriella tullar. Det har ännu inte kommit några sådana besked.

Hur och på vilka exakta grunder dessa generella så kallade reciproka tullsatser har lagts fast på denna nivå för EU är fortfarande oklart och något som måste analyseras. Vi håller på att analysera effekterna, men det går redan att konstatera att det finns betydande svensk export som kommer att påverkas.

Självklart får allt det här betydande konsekvenser för EU:s intressen, inklusive svenskt näringsliv.

Diskussionen om motåtgärder från EU har än så länge främst handlat om svaret på stål- och aluminiumtullarna. För att möta de amerikanska tullarna har EU-kommissionen presenterat ett förslag på motåtgärder att kunna tillämpa på amerikansk varuexport till EU. Med ett värde på ungefär 26 miljarder euro motsvarar dessa den ekonomiska omfattningen av USA:s stål- och aluminiumtullar. Motåtgärderna förväntas träda i kraft i mitten av april efter samråd med medlemsstaterna och berörda parter.

Regeringen är införstådd med kommissionens förslag på motåtgärder. Vi har också fört fram synpunkter vad gäller ett antal insatsvaror efter dialog med näringslivet och utifrån analys från vår expertmyndighet Kommerskollegium.

Situationen kompliceras av att många företags produktionskedjor är globala och ofta bygger på insatsvaror från en lång rad av länder. Det innebär att både färdiga varor och insatsvaror möter tullar flera gånger, då de upprepat passerar olika gränser.

Många insatsvaror kan vara svåra att ersätta på kort sikt. Det krävs ofta långa ledtider för att förändra globala leveranskedjor. Vårt mål är att svensk industri ska påverkas så lite som möjligt, och vi har betonat att EU:s åtgärder främst bör omfatta produkter som är enkla att ersätta.

I relation till EU:s motåtgärder på stål- och aluminium har vi identifierat ett antal insatsvaror som Sverige vill ska tas bort från listan, alternativt ges en lägre tullsats. Det rör sig främst om insatsvaror som är viktiga för svensk pappersindustri som kaolin och pappersmassa men även vissa insatsvaror av plast och trä.

Nu förväntas det också bli en diskussion om vad som blir EU:s svar på USA:s senaste besked om tullar. Låt mig understryka att regeringen ger sitt fulla stöd till kommissionen. Vi står helt bakom ansträngningarna att försöka nå en förhandlingslösning med USA samtidigt som EU skyddar sina ekonomiska intressen.

EU:s åtgärder bör vara riktade, väl avvägda och proportionerliga för att undvika en eskalering som skulle skada våra företag och ekonomiska intressen ytterligare. Regeringen anser att det är viktigt med ett enigt EU-agerande och nära samverkan mellan kommissionen och medlemsstaterna. EU:s styrka ligger i att kunna agera tydligt och samfällt. Parallellt har EU en egen hemläxa att göra. EU behöver ta ytterligare krafttag för att öka unionens konkurrenskraft och diversifiera utrikeshandeln ännu mer.

Regeringen verkar för att EU ska fortsätta att driva en öppen och regelbaserad handelspolitik som tillsammans med regelförenkling och undanröjande av hinder på den inre marknaden bidrar till tillväxt och konkurrenskraft.

En av regeringens viktigaste handelspolitiska prioriteringar är att EU sluter nya frihandelsavtal. Vi vill se större öppenhet för mer flexibilitet i EU:s positioner för att underlätta för kommissionen att gå i mål med olika pågående förhandlingar och därmed fördjupa EU:s globala handelsrelationer ytterligare. EU behöver kunna ingå rena handelsavtal.

Avslutningsvis vill jag blicka framåt – trots de aktuella svårigheter som administrationens protektionistiska handelspolitik medför. En nära och dynamisk handelsrelation med USA är och förblir en central och långsiktig prioritering för regeringen. Det ekonomiska utbytet mellan EU och USA är världens största, men det saknar en avtalsrelation.

Det är inte bara EU som behöver stå enigt framöver. För att möta framtidens globala utmaningar måste den transatlantiska länken inte bara hålla samman utan på sikt även stärkas.

Jag ser fram emot dagen när positivt samarbete och gemensamma intressen återigen står på den transatlantiska dagordningen – inte tullar, motåtgärder och handelskonflikter.

Anf. 5 AIDA BIRINXHIKU (S):

Tack, statsrådet Dousa, för dragningen! Jag börjar med några frågor om den svenska positionen. Det kommer ju med största sannolikhet att diskuteras hur det senaste tullbeskedet slår mot de olika medlemsländerna. Det hade varit intressant att höra regeringens preliminära analys av hur detta kommer att påverka Sverige, Sveriges bnp och svenska jobb – särskilt när det gäller de 25-procentiga tullarna på bilar och beskedet att Volvo nu flyttar en del av produktionen till USA.

Med största sannolikhet kommer det också att bli en diskussion om vad de enskilda medlemsländerna kan göra på nationell nivå. När det gäller detta undrar jag vad regeringen i så fall kommer att lyfta fram för konkreta exempel på vad man gör i Sverige. Vilka olika aktörer i Sverige kan företag som är osäkra på den nya geopolitiska situationen vända sig till för

att få stöd gällande hur man ska navigera det senaste tullbeskedet från Trump?

Statsrådet framförde ju i går under informationen till näringsutskottet att alla verktyg ligger på bordet, men att den svenska hållningen är att vi ska vara försiktiga med antitvångsverktyget. Det håller vi socialdemokrater med om. Jag undrar dock om statsrådet kan konkretisera vilka åtgärder som i så fall skulle kunna bli aktuella om verktyget används, med hänsyn till att det faktiskt aldrig har använts tidigare.

Vi har några synpunkter på den svenska hållningen i detta. Vi socialdemokrater vill se att EU bedriver en fri, hållbar och rättvis handelspolitik. Vi håller med om att utformningen av frihandelsavtal behöver balanseras mot att det finns ett växande behov av att diversifiera handeln och hitta fler handelspartners. Vi menar dock att utgångspunkten även i fortsättningen bör vara att EU ingår hållbara frihandelsavtal med höga klimatambitioner och med ett starkt skydd för arbetstagares rättigheter.

Utöver att sluta nya frihandelsavtal anser vi också att Sverige bör driva en position där man från EU:s håll öppnar mer för även andra typer av handelssamarbeten, särskilt när det gäller exempelvis grön teknik eller att säkra tillgången till kritiska råvaror. Det tror vi är väldigt viktigt just nu. Vi menar att man utöver att driva på för frihandelsavtal även ska driva på för att EU, för att komplettera det här, också måste ingå fler regionala avtal eller fler sektorsspecifika avtal.

Som vi tog upp i går under näringsutskottet tycker vi att man, när man diskuterar den långsiktiga relationen till USA, även ska lyfta fram behovet av att stärka TTC. Det är också ett viktigt verktyg för att stärka handelsrelationen på sikt.

Slutligen menar vi socialdemokrater att det inte finns en tydlig strategi från EU:s håll när det gäller hur man ska närma sig globala partner i Afrika och Latinamerika. Många av de framväxande ekonomierna vill faktiskt se mer regelstyrd handel och söker alternativ till den osäkerhet som inte bara Trumps agerande utan även Kinas agerande skapar just nu. Vi menar att det finns stor potential i detta, men vi menar att det saknas en tydlig strategi och att den svenska regeringen borde lyfta upp detta tydligare under det kommande mötet.

Anf. 6 LORENA DELGADO VARAS (V):

Jag skulle vilja ha svar på två frågor. Den ena gäller handelspolitik. Med den nuvarande handelspolitik som har funnits under de senaste åren har man kanske snarare förstärkt den makt som till exempel USA och Kina har haft över global handel. Jag tänker att det måste finnas en tankegång kring hur man ska stärka de länder som i dag inte är starka inom den globala handeln för att kunna få en mer jämlik nivå bland länderna.

Ministern menar att vi ska gå över till rena handelsavtal. Detta innebär ju att man inte kommer att ha de verktygen för att stärka andra länder. De länder som i dag har ganska mycket makt kommer att bibehålla den. Detta kommer att få konsekvenser framöver. I dag gäller det tullarna, och vi vet inte vad som kommer närmast.

Den andra frågan gäller det Aida Birinxhiku tog upp. Vi har ju ganska många arbetslösa i Sverige i dag, och vi behöver ha en politik som gör att fler kan komma ut på arbetsmarknaden. I går aviserade Volvo att de

kommer att flytta en del av produktionen till USA på grund av tullarna. Hur säkerställer vi att vi inte får fler arbetslösa här i Sverige än vi redan har? Vi har stor risk för höga siffror.

2024/25:29
4 april

Anf. 7 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag tackar för dragningen. Jag tänkte börja med den motsägelsefulla delen av ståndpunkten. Det är att man å ena sidan verkar för regelförenkling – det har vi också sett via Omnibus och andra initiativ – men å andra sidan vill sluta fler handelsavtal.

De här handelsavtalen är ju ganska stora och komplicerade luntor på 1 600 sidor. Bara att översätta dem till respektive lands språk kan ta år. Att få en sådan i knät som småföretagare är inte det enklaste, utan det krävs att man har jurister som kan förstå och implementera detta. Det betyder att det här är handelsavtal som redan i sin struktur främjar de stora företagen, ofta på bekostnad av små företag.

Man har sett att de här frihandelsavtalen snarare har lett till färre aktörer, inte fler. Det är en stor motsägelsefullhet i den svenska ståndpunkten.

När det sedan gäller själva sakinnehållet i detta vill vi från Miljöpartiet också betona rättvis handel och att handel också ska utgå från att skapa verktyg för fattigdomsbekämpning, att främja mänskliga rättigheter och jämställdhet, att ta hänsyn till urfolks rättigheter, att arbeta för demokratisering och att bibehålla ett djurvälfärdsarbete.

Vi vill inte att det ska bli så att bönder i ett land som Sverige, som har relativt hög djurvelfärd, kan konkurreras ut av länder där djuren har fötts upp på ett sätt som vore olagligt enligt vår lagstiftning. Vi vill också främja en global miljöpolitik.

Vi tycker att detta är väldigt viktiga värden som också måste avspeglas i handelsavtalen. Därför undrar jag om det kan bekräftas vad regeringen egentligen menar när man säger att man vill verka för rena handelsavtal. Ska de här handelsavtalen vara helt avskalade från de värden jag har nämnt?

Anf. 8 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Jag vill börja med att säga att det är en oerhört olycklig situation vi sitter i. Det är oerhört viktigt att vi verkligen driver på för en gemensam linje i Europa. Där står vi från Centerpartiets sida helt bakom regeringen.

Något av det mest olyckliga som skulle kunna hända är ju om vi skulle få 27 bilaterala avtal med USA. Det vill vi inte se. Jag hoppas verkligen att vi nu kan hålla ihop detta så att länderna inte springer iväg i panik.

Jag skulle också vilja reflektera över det här med panik. Det är ju väldigt lätt nu att alla hamnar i något slags panik över de risker och konsekvenser som kan uppstå av det handelskrig som påbörjats.

Vi kommer inte att anmäla någon avvikande ståndpunkt från vår sida, men jag skulle i detta sammanhang vilja skicka med att vi verkligen ska värna EU:s mål och värderingar så att vi inte sitter och sluter en massa avtal som vi sedan kommer att få ångra djupt framöver. Det är viktigt att vi verkligen håller fast vid det som handlar om hållbarhet, miljö och det som tidigare har nämnts.

Jag förstår behovet av ökad flexibilitet så att vi inte blir fast i regelverk i den här situationen. Men vi behöver ändå hålla kvar de värderingar vi håller högt i Europa så att vi inte bidrar till den ganska kalla transaktionella värld som vissa ledare i världen nu verkar vilja bygga upp.

Anf. 9 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M):

Ordförande! Jag går i kronologisk ordning. Vad gäller bedömningen av hur detta kan påverka svensk ekonomi är det i ärlighetens namn mycket svårt att göra den typen av prognoser just nu. Kommerskollegium gjorde för flera månader sedan en del prognoser, bland annat att ungefär 16 procent av vår export kan påverkas på ett negativt sätt av detta.

I går redovisade Finansdepartementet sina simuleringar. Det beror lite på priselasticiteten av den export som går till USA, men man kan säga ett intervall från 0,1 till mellan 0,4 och 0,5 i bnp-bortfall – men det är alltså bedömningar, allt annat lika. Sedan får vi valutaeffekter av det här, och det finns också en runda två som kan påverkas negativt.

Det land som kanske riskerar att drabbas allra hårdast av USA:s nuvarande handelspolitik är Tyskland. Om tysk ekonomi, som redan har gått svagt de senaste fem åren, går ännu svagare kan det påverka svenska jobb och svensk ekonomi i en andra runda. Det gäller även företag som inte har någon form av export över huvud taget till USA, men där Tyskland är en viktig marknad.

Jag tror tyvärr att det finns en risk att de prognoser som ligger just nu kanske är något försiktiga och att det här på lite längre sikt faktiskt kan få större effekter på svensk ekonomi. Det är de bedömningar som finns.

Vad gäller antitvångsåtgärder är det ett väldigt brett verktyg. Det är ett verktyg som kan användas väldigt ingående, och därför tror jag att regeringen och Socialdemokraterna har en hyfsat samstämmig syn kring hur det här instrumentet bör och kanske inte bör användas.

Vi får invänta ett skarpt förslag från kommissionen och se exakt hur det kan användas – om och när det kommer. Öppenheten kan handla om allt från upphandlingsfrågor till tjänstesektorn till exempel, men det är ett verktyg som kan användas både brett och hårt. Man ska vara tydlig med att det finns risker för våra egna jobb och vår egen ekonomi om man använder det här verktyget alltför lättvindigt.

Vad gäller olika typer av avtal om allt från den digitala omställningen till den gröna omställningen instämmer jag helt. Vi får inte nöja oss med bara frihandelsavtal. Det finns frihandelsavtal som vi har i dag och som vi kan vidareutveckla. Ett konkret exempel, som man enades om för bara några veckor sedan, är ett slags kompletterande digitalt avtal med Sydkorea som gör att till exempel elektroniska signeringsverktyg och liknande blir enklare.

Vi ska alltså inte bara luta oss tillbaka och förlita oss på frihandelsavtal. Avtalen ska byggas ut, och vi kan också ta första steg genom att samarbeta om allt från mineral till utbildningsfrågor och den gröna omställningen.

Jag går vidare till Vänsterpartiets frågor. Just nu, de senaste dagarna, fokuserar vi, när det gäller frihandel och handelspolitik, mycket på hur det påverkar oss i Sverige – våra jobb och vår ekonomi. Det gäller även eventuella inflationsdrivande tendenser i USA. Ett argument för frihandel som kanske inte har fått så mycket syre de senaste dagarna är att frihandel också bekämpar fattigdom och att frihandel de senaste 50–60 åren har lyft

hundratals miljoner ur fattigdom. Det var när länder som Kina gick med i WTO och började handla med omvärlden som miljontals människor kunde lyftas ur fattigdom.

2024/25:29
4 april

För mig och regeringen handlar frihandel om att värna svensk ekonomi och svenska jobb, men det är kanske också det mest effektiva verktyget vi har för att bekämpa fattigdom. Jag instämmer därför inte med Vänsterpartiet i att frihandel gör att det blir mer obalanserat. Tvärtom balanseras det ännu mer när fattigare länder får ta del av de globala marknaderna.

Arbetslösheten i Sverige ligger kanske delvis, eller till och med helt, utanför dagens dagordning, men jag kan göra en snabb överflygning. Det handlar om att skapa bättre villkor för att investera och för att starta och driva företag i Sverige. Det gäller allt från energifrågor och skattepolitik till bidragspolitik och mycket annat som regeringen driver.

Jag går vidare till Miljöpartiets frågor. Det finns det ingen motsättning mellan regelförenklningar och frihandelsavtal. Tvärtom! Det som frihandelsavtal gör är delvis att fokusera på tullnivåer och att få ned dem, men frihandelsavtal innebär ofta också att man tar bort andra typer av handelshinder som skapar onödig byråkrati och administration. Det är inte så att det i dag är regelfritt att handla med länder som vi inte har frihandelsavtal med, utan det är tvärtom ofta mycket komplicerat.

Om man tittar på de stora frihandelsavtal som EU har tecknat de senaste decennierna med Kanada, Japan och Sydkorea ser man att handeln har ökat kraftigt. Det skedde ofta inför att avtalen skulle skrivas på, därför att det fanns ett slags förväntan om att det skulle bli ännu enklare, men också efter det att avtalen signerades.

Jag menar att det ofta är små och medelstora företag som gynnas allra mest av frihandelsavtal därför att de inte har hundratals jurister och konsulter som kan trassla med de handelshinder som finns.

Vad gäller frågan om rena avtal, där jag vet att flera oppositionspartier invänder mot regeringens politik, vill jag understryka för EU-nämnden att det är en ny linje från regeringens sida där vi fortsatt vill att frihandelsavtal och frihandelsförhandlingar ska vara både så breda som möjligt och så djupa som möjligt, i första hand. Men om det inte går tycker vi att handelsavtal som handlar om handel, det vill säga rena avtal, ändå är bättre än inget handelsavtal över huvud taget. Vi ser stora svårigheter med att komma framåt i en del frihandelsförhandlingar ifall man inte har den flexibla positionen.

Anf. 10 ANDERS EKEGREN (L):

Det är självfallet en oerhört olycklig situation som vi har hamnat i. Det är väl egentligen bara Trump och några av hans kompisar som tycker att det här är bra. Jag såg att till och med några republikaner vågade uttrycka sig negativt. Det känns ungefär som om vi vore tillbaka i 1930-talet med de tullar man införde då och de negativa konsekvenser det fick.

Det verkar finnas en ganska bred uppslutning i den här gruppen om att det givetvis är viktigt att EU talar med *en* röst. Jag tror att detta är extra viktigt när man pratar med Trump, för han gillar inte EU. Han gillar inte när länder går ihop för att stärka sin ställning.

Jag tillhör möjligtvis de liberaler som är militanta, för jag tror att det är viktigt med motåtgärder om man ska lyckas göra motstånd mot USA.

Jag tror att det är det enda de förstår. Jag vet inte om jag uppfattade rätt – att det som kommer i mitten av april innebär motåtgärder som ligger på en nivå som är jämförlig med stål- och aluminiumtullarna. Jag är mycket tveksam till om det räcker. Jag tror att det, som man brukar säga, är bättre att dra av plåstret snabbt, inte långsamt. Ju snabbare EU kan tillgripa motåtgärder, desto snabbare tror jag att konflikten kan försvinna.

Det är klart att 20 procent mot EU är jättemycket pengar, men länderna i Sydostasien har ju fått 60 eller 70 procent eller till och med mer. Nu är det viktigt att vi sätter Trump under tryck. Jag skulle därför gärna vilja veta hur statsrådet ser på motåtgärderna och hur långt vi kan gå. Personligen tror jag att det krävs ganska mycket för att det verkligen ska hända något och att det gäller att hitta precis rätt saker.

Jag delar statsrådets uppfattning att vi inte ska lägga tullar på saker när det hämmar vår egen industri, men det finns en mängd symboliska produkter som man kan ta och säkert en del annat. Själv har jag slutat att köpa amerikanska viner.

Anf. 11 MARTIN KINNUNEN (SD):

Ordförande! Vi från Sverigedemokraterna tycker att det är en välbalanserad svensk ståndpunkt. Jag tycker att den försiktiga ansatsen är positiv och hoppas samtidigt att det kan skapa momentum och stöd i Europa för ökad frihandel. Det är ofta ett problem att det finns länder som inte är speciellt förtjusta i det, och förhoppningsvis kan det skapa momentum när de inser att handel behövs med fler länder.

Jag har en specifik fråga som kanske är lite väl tidigt väckt. Jag tog del av de 22 sidor som Vita huset publicerade i går med en lång rad HTS-koder rörande massvis av produkter. Det tycks finnas ganska omfattande undantag. Har det gjorts någon initial analys av hur stora undantagen är? När jag frågade min AI-app fick jag fram siffran 37 procent. Det låter bra om undantagen är så breda.

Det tycks vara ganska föränderligt med administrationen, som under de senaste månaderna har gått fram med tullar och undantag. Om man är positiv kan man hoppas på inte blir så illa som man befarar. Har det gjorts någon initial bedömning rörande alla de 22 sidorna med undantag som publicerades sent i går kväll?

Anf. 12 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M):

Fru ordförande! Jag börjar med diskussionen om motåtgärder. Det är fortfarande en rörlig process. Det som har kommunicerats hittills är mitten av april, men det skulle också kunna bli slutet av april. För EU:s del är det viktigare att det blir rätt och tydligt än att vi är för snabba och skjuter oss själva i foten, vilket är en linje som också regeringen står bakom.

Vad betyder det i praktiken när vi säger ordet proportionerligt? Det betyder att vi inte ska drivas av något slags hämndbegär. Vi ska tullbelägga handelsvolymen lika mycket som USA tullbelägger oss. Vi ska inte alltså inte tullbelägga mer handel eller eskalera situationen. Det är vad proportionerligt betyder.

Vad betyder då orden väl avvägt i sammanhanget? Det betyder att vi på en mycket noggrann nivå ska analysera exakt vilken typ av produkter där skadan för europeisk ekonomi blir så liten som möjligt. Om vi skulle svara på samma sätt, med breda tullsatser, skulle det bara göra livet dyrare

för europeiska konsumenter och livet svårare för Europas företagare när de köper insatsvaror från USA.

Proportionerligt betyder alltså att inte eskalera situationen, och väl avvägt betyder att på strategisk nivå välja ut produktkategorier som är tuffa för USA men som orsakar så liten skada som möjligt för Europa och Sverige.

Vad gäller de reciproka tullarna är det 55 procent av all amerikansk import som omfattas. Det finns en del undantag, dels stål och aluminium, som omfattas av de 25-procentiga tullarna, dels bilar och bilkomponenter, som också har undantag. Det finns också vissa kategorier, till exempel halvledare, läkemedel och visst timmer och virke, som är undantagna men där vi förväntar oss att det kommer besked om tullar, något som har signalerats av den amerikanska administrationen. Sedan finns det vissa produkter där man har signalerat mer eller mindre permanenta undantag, såsom guld och kritiska mineral som inte finns på amerikansk mark.

Tyvärr kan vi nog förvänta oss att det, till exempel när det gäller läkemedel, kan komma nya besked hyfsat snart från den amerikanska administrationen. Om siffran känns låg är det just för att det kan komma mer.

Anf. 13 AIDA BIRINXHIKU (S):

Tack, statsrådet, för svaret på mina frågor! Jag förstår att det är svårt att ge tydliga besked i detta läge.

Vad gäller frågan om utformningen av frihandelsavtal menar statsrådet att det skulle vara en ny position från regeringen att vilja ha rena frihandelsavtal. Där blir jag något konfunderad eftersom vi den senaste gången vi samrådde med statsministern i detta sammanhang fick höra att den svenska positionen är att vi vill ha så rena frihandelsavtal som möjligt. Vi har inte uppfattat det som att det bara ska gälla i undantagsfall utan att det tvärtom har varit en linje som den svenska regeringen driver i frihandelsavtalsförhandlingar.

Vi vill därför anmäla en avvikande ståndpunkt som handlar om att vi tycker att utgångspunkten ska vara att EU driver på för hållbara frihandelsavtal med höga klimatambitioner och ett starkt skydd för arbetstagares rättigheter.

I den avvikande ståndpunkten vill jag lägga till vikten av att betona TTC och också att det ska finnas en tydlig strategi för att fördjupa relationerna med globala partner i bland annat Afrika och Latinamerika.

Jag tänker däremot inte anmäla en avvikande ståndpunkt vad gäller vikten av fler handelssamarbeten. Jag uppfattade det som att statsrådet kommer att lyfta upp den aspekten i de fortsatta diskussionerna.

Anf. 14 LORENA DELGADO VARAS (V):

Vi vill också anmäla en avvikande ståndpunkt. Att fatta för snabba beslut är, som ministern själv sa, att skjuta sig själv i foten. Att frånga tanken på handelsavtal som är bredare än det vi kallar rena handelsavtal tror jag är en olycklig utveckling för handelspolitiken. Vi vill inte att man ska frånga tanken att handelsavtal bidrar till en positiv utveckling till länder utanför Europa, där klimat- och miljöfrågan är essentiell. Det är samma sak med jämställdhet och mänskliga rättigheter för kvinnor och urfolk. Det tycker vi från Vänsterpartiet är A och O i handelspolitiken.

2024/25:29

4 april

Det här öppnar upp en möjlighet att ha djupare samarbeten med andra delar av världen. Aida nämnde Latinamerika och Afrika, som är stora råvaruproducenter. Det är en möjlighet för oss att dela med oss av grön teknik, så att länderna kan exportera det vi behöver på ett bra sätt och också tjäna pengar på det.

Man kan titta på handelsavtal på många olika sätt. Man kan se att länder får upp sin ekonomi genom avtalen, men man måste också titta på vad som händer med befolkningen i dessa länder. Vilka tjänar på det? Blir det verkligen en positiv utveckling för landet, eller blir det en positiv utveckling för transnationella företag och oligarker?

Vi måste se på helheten när vi pratar om handelspolitik. Vi menar också att vi måste fundera över hur vi stärker den lokala industrin. Jag vet att många inte vill prata om det, men vi behöver verkligen se över hur vi kan korta de globala produktionskedjorna som sträcker sig över hela världen och bidrar till negativa transportsträckor.

Vi måste också se över vår konsumtion. Hur får vi företagen att använda naturresurserna på bästa sätt utan att vi fortsätter att förbruka dem i den snabba takt vi hittills har haft?

I går tog vi upp frågan om klimattullarna. De kan vara ett bra verktyg att användas mot USA. De skulle stärka vårt näringsliv, som står i framkant i de frågorna.

Anf. 15 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Jag försöker förstå vad ministern menar.

Jag är helt med på att frihandel är en förutsättning för frihet, säkerhet och en fungerande värld. Det köper jag alla dagar i veckan, och det ligger i min grundläggande politiska värdering.

Samtidigt går det inte att backa för att ett rent kapitalistiskt samhälle inte är detsamma som ett demokratiskt samhälle. Det kan vi se exempel på i världen. Bägge delarna behövs.

När ministern säger att vilket handelsavtal som helst alltid är bättre än inget avtal, samtidigt som ministern lyfter upp att vi behöver fri handel för hållbarhet, undrar jag om det finns en gräns.

Anf. 16 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Jag instämmer till fullo i vad Vänsterpartiet har fört fram. Jag ansluter gärna till den avvikande ståndpunkten.

Vi menar också att man bör se ekonomi och handelsavtal som ett verktyg för en positiv utveckling. Den positiva utvecklingen kan inte mätas enbart i ekonomiska termer, till exempel bnp eller en ökad mängd transaktioner. I stället handlar detta om hur vi kan säkra och garantera mänskliga rättigheter för dem som bor och verkar lokalt. Jag blir bekymrad över resonemanget att det alltid är bättre att sluta ett sådant avtal än att ha breda och djupa avtal. Min fråga är samma som Anna Lasses fråga: Vilka red lines finns i detta? Tycker man att det är okej att kränka mänskliga rättigheter för att få ett ekonomiskt handelsutbyte? Jag hoppas att det inte är så, men jag vill ändå ställa en rak fråga.

Anf. 17 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag skickar med en kunskapsfråga.

Det är väl EU-kommissionen som kan ta beslut om hur man ska gå fram med tullar och motåtgärder gentemot USA. Statsrådet sa själv att det sker i samråd med EU:s medlemsländer. Statsrådet trycker också på det viktiga att EU är enigt i detta.

Hur tänker Sverige agera? Är bedömningen att EU:s medlemsländer kommer att vara eniga? Om EU:s medlemsländer inte är eniga, hur tänker Sverige agera då? Kan man agera på något sätt med tanke på EU-kommissionens inflytande?

Det här var mer en kunskapsfråga eftersom det ändå handlar om mandatgivningen från EU-nämnden.

Anf. 18 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M):

Det var en del inspel där vi tycker olika, men jag håller mig till frågorna.

Det fanns en fråga om det finns några röda linjer när det gäller frihandelsavtal. EU-kommissionen företräder oss i förhandlingar, och sedan får alla medlemsländer rösta för eller emot ett frihandelsavtal eller avstå från att rösta.

Om vi tycker att ett frihandelsavtal är för dåligt har vi alltid rätten att själva bestämma Sveriges position. Den linje vi söker stöd för i EU-nämnden handlar om att vi vill skicka signalen till EU-kommissionen att Sverige står bakom EU-kommissionen och att det finns stor flexibilitet från Sveriges sida. Den flexibiliteten kan innebära att frihandelsförhandlingar kan röra sig framåt i snabbare takt, och för länder där det är svårt att få till de djupgående och breda avtalen borde vi försöka få fram ett frihandelsavtal som gäller handel hellre än ingenting. Om vi ändå i slutändan tycker att avtalet av något skäl är dåligt har vi all rätt att rösta emot avtalet.

Det är svårt att sitta här och spekulera om exakta röda linjer, men om vi tycker att avtalet är dåligt lovar jag att jag kommer till EU-nämnden och söker mandat i särskild ordning.

Vad gäller frågan om EU-enighet och hur vi går vidare är det samma sak där. EU-kommissionen företräder oss i förhandlingarna mot och med USA. Det krävs en kvalificerad majoritet för eventuella motåtgärder eller om vi ska använda antitvångsinstrumentet. Det är svårt för mig att säga exakt hur. Det är en sak att säga det innan det blir tydligt. Det är en helt annan sak när det faktiskt finns ett förslag på bordet som det ska röstas om.

Från Sveriges sida understryker vi EU-enigheten, men det återstår att se kommande veckor vad som händer exakt. Vi kommer att värna svenska intressen i detta, men det kommer att komma till ett läge där det blir en skarp votering i frågorna.

Anf. 19 VICE ORDFÖRANDEN:

Det är viktigt att konstatera att det vi samråder om nu är inför den diskussionspunkt som kommer upp under nästa vecka. Eventuella andra mandat får vi återkomma till, men tack för klargörandet.

Det är ändå dags att gå in för landning och konstatera hur det ser ut med stödet för regeringens inriktning.

Jag tycker mig höra att Vänsterpartiet och Miljöpartiet har samlat ihop sig i en gemensam avvikande ståndpunkt. Socialdemokraterna har, med tanke på vad Aida Birinxhiku redovisade, en egen avvikande ståndpunkt.

Sedan kan man se att det finns en gemensam standpunkt för S, V och MP om att vi fortfarande borde verka för rättvis handel. Man kan också ana en del skepticism från flera partier i fråga om rena handelsavtal. I sak borde det vara så att V och MP anmäler en avvikande standpunkt och Socialdemokraterna anmäler en avvikande standpunkt.

Med detta konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Handelsförbindelserna med Kina.

Anf. 20 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M):

Fru ordförande! Frågan om handelsrelationen med Kina avhandlas mot bakgrund av handelskommissionär Šefčovičs nyligen avlagda besök i Peking, där han bland annat träffat Kinas handelsminister Wang Wentao. Punkten är av särskild relevans mot bakgrund av USA:s tullar, vilket påverkar dynamiken i handelsrelationerna mellan Kina, EU och USA.

Efter EU-kommissionens redogörelse av kommissionär Šefčovičs möten ges medlemsstaterna möjlighet att redogöra för sin syn med handeln med Kina.

Regeringen avser att i första hand lyssna på EU-kommissionens redogörelse av handelskommissionär Šefčovičs möten och notera de slutsatser som kommissionen drar av Kinas budskap till EU bilateralt och i relation till USA.

Under diskussionen avser regeringen att välkomna EU-kommissionens högnivåsamtal med Kina vad gäller handelsfrågor av relevans för EU och dess medlemsstater. Regeringen anser att EU bör bejaka dialog och samarbete med Kina där det är möjligt och i linje med EU:s och Sveriges intressen och värderingar, till exempel för att främja handel på lika villkor och hantera klimatfrågan.

Regeringen verkar i sammanhanget för ökad EU-enighet i relation till Kina. Detta sker mot bakgrund av Kinas försök att presentera landet som EU:s allierade i relation till ett alltmer protektionistiskt USA.

Regeringen kommer att framhålla vikten av att EU står upp för den regelbaserade globala frihandeln, vilken under rådande omständigheter utmanas av både USA:s tullar och kinesiska åtgärder som hindrar europeiska företag att konkurrera på lika villkor.

Här avser regeringen att särskilt framhålla vikten av att EU i sin dialog med Kina driver WTO-systemets viktiga roll och att Kina lever upp till överenskomna regler för den globala handeln. Regeringen avser även att i korthet redogöra för det bilaterala så kallade blandkommissionsmötet om ekonomi och handel med Kina, som statssekreterare Jevrell ledde den 1 april.

Regeringen planerar att särskilt framhålla Sveriges tydliga budskap till Kina om vikten av handel på lika villkor. Regeringen kommer att ge exempel på handelshinder som Sverige har lyft upp vid mötet och som påverkar den bilaterala relationen negativt; däribland kinesiska begränsningar för grafit, som är nödvändig för den gröna omställningen.

Anf. 21 VICE ORDFÖRANDEN:

Låt oss göra ett medskick för framtiden. I den skriftliga standpunkten från regeringen finns ett nytt moment som EU-nämnden inte har mött

tidigare. I ståndpunkten står det att man ska redogöra för huvuddragen i Jevrells och Kinas bilaterala blandkommissionsmöte den 1 april, men det står inte vad man egentligen ska säga. Det är lite speciellt uttryckt i ståndpunkten, men nu utvecklade statsrådet sig muntligt.

2024/25:29
4 april

Anf. 22 AIDA BIRINXHIKU (S):

Jag tackar statsrådet för dragningen.

Precis som vi lyfte upp i näringsutskottet i går blir det en märklig ordning där man i diskussionen om handelsrelationen till USA lyfter fram vikten av att stärka den egna konkurrenskraften, diversifiera handeln och handla mer med andra länder. Men det står ingenting om detta i den svenska ståndpunkten, och jag hörde inget om det i statsrådets muntliga redogörelse.

Det här ställer vi socialdemokrater oss inte bakom. Precis som i diskussionen om handelsrelationen till USA mot bakgrund av Trumps agerande behöver dessa aspekter finnas med i diskussionen om Kina. Vi behöver stärka den egna konkurrenskraften, och vi behöver diversifiera vår handel, våra värdekedjor och handelspartner. Därutöver vill vi också att den svenska regeringen lyfter upp behovet av riskminimering, i enlighet med den strategi som finns från EU-kommissionen om ekonomisk säkerhet som antogs 2023.

Vi menar också att regeringens roll i det fortsatta arbetet med strategin måste vara att de initiativ som vidtas och verktyg som används är väl avvägda och proportionerliga. Vidare ska man undvika protektionistiska inslag. Vi har svårt att se att det inte kommer att uppstå en diskussion om strategin för ekonomisk säkerhet. Den svenska regeringen borde lyfta fram vilken hållning man kommer att inta i de fortsatta diskussionerna.

Så till några frågor om den svenska hållningen. Som jag nämnde tidigare utkristalliserar EU:s syn på handelsrelationen med Kina mycket i den strategi som finns om ekonomisk säkerhet. Jag skulle vilja veta mer om hur regeringen ser på exempelvis den föreslagna revideringen av investeringsgranskningssystemet. Det är ett av de viktigaste initiativen som finns i strategin. Jag undrar också om regeringen är öppen för granskning av utgående investeringar. Det har ju diskuterats en hel del, och det skulle vara intressant med ett förtydligande av den svenska ståndpunkten.

När en diskussion om investeringsgranskningssystemet är på plats, det vill säga en granskning av kinesiska direktinvesteringar, vad kommer den svenska regeringen ta upp om hur detta system har fungerat i Sverige och hur man ser på den föreslagna revideringen? Systemet har ju tillämpats på ett mer omfattande sätt i Sverige, och vi har granskat betydligt fler investeringar än vad som har gjorts i motsvarande EU-länder. Det vore intressant att veta hur regeringen ser på detta eftersom en revidering kommer att ske.

Slutligen: Mot bakgrund av den diskussion vi tidigare hade om den försämrade relationen med USA, och inte bara på handelsområdet, hur anser regeringen att detta kommer att påverka EU:s riskminimeringspolitik gentemot Kina?

Anf. 23 ANDERS EKEGREN (L):

De tendenser vi ser är att den regelbaserade världsordningen kanske får sig en knäck. Vi har försökt lösa konflikter på ett hanterbart sätt, men det finns åtminstone tre länder i världen som just nu anser att omgivningen ska bli en del av det egna landet. USA tycker att Kanada ska bli den 51:a delstaten och att man har rätt till Grönland, och Rysslands olika anspråk känner vi till. En gammal konflikt är den mellan Kina och Taiwan. Hittills har Kina inte vågat göra något, men när nu några länder tycker att de ska dela upp världen mellan sig kan ett angrepp på Taiwan bli möjligt. Taiwan är ju inte vilket land som helst eftersom man tillverkar en del saker där man har en stor del av världsmarknaden, bland annat halvledare.

Om det blir en konflikt mellan Kina och Taiwan och det innebär att handelsrelationerna kraftigt försämras, vilken backup har Sverige och EU att reda upp det så att handelsmönster fortsätter och vi får tillgång till de viktiga komponenter Taiwan tillverkar?

Anf. 24 LORENA DELGADO VARAS (V):

Kina är ett bra exempel på hur det går när man sätter handel främst, före en massa andra frågor. Vi har tyvärr hamnat i en situation där många svenska och europeiska företag är helt beroende av Kina och har gått med på den företagsstruktur Kina kräver när de har produktion i Kina. Detsamma gäller många länder runt omkring.

Det är inte ofta jag håller med Liberalerna, men jag instämmer i en del av det som togs upp. Jag vill också lägga till de grannländer Kina utnyttjar när de flyttar över produktion och dominerar dessa länder.

Jag menar att vi måste ha en långsiktig strategi för Kina. Våra industrier är tyvärr väldigt sammanflätade med Kina, och vi behöver arbeta långsiktigt för att kunna bryta detta. Här går diversifieringen in. Jag menar att det är oerhört viktigt att lyfta in detta när det gäller Kina.

Det är också viktigt att lyfta in vilken typ av handel vi kommer att ha med Kina och vilka krav vi kommer att ställa i framtiden. Här kommer rättvis handel in.

Anf. 25 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M):

Fru ordförande! Jag håller mig till de frågor som är med på agendan inför nästa veckas möte.

När det gäller frågan om varför det inte kom med i den skriftliga versionen är anledningen att blandkommissionsmötet ägde rum efter att vi hade skickat in detta. Det är förklaringen till att det inte kom med.

Denna agendapunkt kommer primärt att handla om att Šefčovič informerar oss medlemsstater om rådande situation med Kina och EU:s handelsrelation med Kina. Här trycker vi särskilt på att det inte räcker att prata om WTO-regler utan att WTO-reglerna också måste följas. Det handlar bland annat om exportbegränsningar och subventioner. Vi vet att Kina har ett stort problem med överkapacitet, vilket leder till prisdumpning, inte bara på den europeiska marknaden utan globalt.

När det gäller handel med Kina på ett mer generellt plan: Tycker vi lika som Kina i frågor som rör klimat och mänskliga rättigheter? Definitivt inte. Tycker vi att det är bättre för både Sverige och Kina att vi handlar med varandra än att vi inte handlar med varandra över huvud taget? Ja, det tycker vi definitivt är bättre. Sverige har blivit rikare av det, och Kina har

inte längre svält. I grund och botten har alltså alla tjänat på handeln. Men det finns brister i handeln, framför allt att Kina inte alltid följer WTO:s regelverk.

2024/25:29
4 april

Anf. 26 LORENA DELGADO VARAS (V):

Detta kommer antagligen inte upp på mötet, men jag undrar om statsrådet kan säga något om samarbetet mellan Kina, Sydkorea och Japan.

Anf. 27 AIDA BIRINXHIKU (S):

Jag vill för tydlighetens skull klargöra att Socialdemokraterna anmäler en avvikande ståndpunkt eftersom vi anser att Kinas industripolitik utmanar svenska och europeiska företag på flera sätt. Statsrådet nämnde överkapacitet som en av faktorerna. Mot bakgrund av detta menar vi att den svenska regeringen på mötet behöver lyfta upp EU:s egen konkurrenskraft, EU:s behov av att diversifiera och behovet av att inte frikoppla utan riskminimera i förhållande till Kina.

Anf. 28 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Jag tackar för diskussionen, och jag uppskattade inlägget från Liberalerna.

Jag instämmer i det Socialdemokraterna framför om diversifiering och resiliens och ansluter därför till deras avvikande ståndpunkt.

Det är positivt att klimatet nämns. Men det står att man ska främja handel på lika villkor och "hantera klimatfrågan". Jag tycker att man kan vara lite mer framåtutad och skriva "främja klimatomställningen" eller liknande. Att "hantera klimatfrågan" kan betyda vad som helst på skalan och även vara ganska passivt. Vi vill att inriktningen ska vara att också minska utsläpp, inte bara hantera konsekvenser.

Anf. 29 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M):

När det gäller samarbetet mellan Kina, Sydkorea och Japan är dessa länders ekonomier väldigt integrerade, även om de inte alltid tycker lika i övrig utrikes- och säkerhetspolitik. Vår bedömning är att det framför allt är på handelsområdet samarbetet kommer att fördjupas.

I mitt huvud är formuleringen "hantera klimatfrågan" semantisk. För regeringen handlar det givetvis om att få ned koldioxidutsläppen men också om att exempelvis samarbeta om lokala miljöfrågor.

Anf. 30 LORENA DELGADO VARAS (V):

Även jag ansluter mig till Socialdemokraternas avvikande ståndpunkt.

Anf. 31 VICE ORDFÖRANDEN:

Då går vi in för landning. Det finns en gemensam avvikande ståndpunkt från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

I övrigt konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går till dagordningspunkt 5, Övriga frågor. Eftersom inga sådana finns tackar vi statsrådet Benjamin Dousa med medarbetare för i dag och önskar trevlig helg.

2024/25:29

4 april

Innehållsförteckning

2024/25:29

4 april

---

§ 1 Utrikesfrågor – handel	1
Anf. 1 VICE ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M)	1
Anf. 3 VICE ORDFÖRANDEN	1
Anf. 4 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M)	1
Anf. 5 AIDA BIRINXHIKU (S)	3
Anf. 6 LORENA DELGADO VARAS (V)	4
Anf. 7 REBECKA LE MOINE (MP)	5
Anf. 8 ANNA LASSES (C)	5
Anf. 9 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M)	6
Anf. 10 ANDERS EKEGREN (L)	7
Anf. 11 MARTIN KINNUNEN (SD)	8
Anf. 12 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M)	8
Anf. 13 AIDA BIRINXHIKU (S)	9
Anf. 14 LORENA DELGADO VARAS (V)	9
Anf. 15 ANNA LASSES (C)	10
Anf. 16 REBECKA LE MOINE (MP)	10
Anf. 17 VICE ORDFÖRANDEN	10
Anf. 18 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M)	11
Anf. 19 VICE ORDFÖRANDEN	11
Anf. 20 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M)	12
Anf. 21 VICE ORDFÖRANDEN	12
Anf. 22 AIDA BIRINXHIKU (S)	13
Anf. 23 ANDERS EKEGREN (L)	14
Anf. 24 LORENA DELGADO VARAS (V)	14
Anf. 25 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M)	14
Anf. 26 LORENA DELGADO VARAS (V)	15
Anf. 27 AIDA BIRINXHIKU (S)	15
Anf. 28 REBECKA LE MOINE (MP)	15
Anf. 29 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M)	15
Anf. 30 LORENA DELGADO VARAS (V)	15
Anf. 31 VICE ORDFÖRANDEN	15